

Vedia hlasisti, kto sú hlasisti?

PAVOL JANÍK

Ked' dnes už niekdajší premiér za stranu Smer – sociálna demokracia predstavil názov a logo svojho nového politického subjektu Hlas – sociálna demokracia, hned som si položil otázku, či čerství hlasisti vobec tušia, k čomu sa nevدوjak historicky hľásia.

Hlas bol mesačník pre literatúru, politiku a sociálne otázky, ktorý vychádzal v rokoch 1898 – 1904 a jeho prispievatelia i prívrženci dostali skupinové meno hlasisti. Kriticky vystupovali proti tomu, čo reprezentoval Martin v slovenskom národnom živote i v slovenskej kultúre. Negatívny postoj zaujali aj k štúrovskému pokoleniu. Dominujúcou bola pre nich československá orientácia rozličných odtieňov až po popieranie existencie samobytného slovenského národa a presvedčenie o zbytočnosti sloveniny ako spisovného jazyka.

Pravdaže nejde o prvý ani posledné používanie názvu s celkom odlišnými historickými súvislostami. Napríklad populárna hudobná skupina Prúdy (tiež pravdepodobne nevedomky) prevzala pomenovanie časopisu, ktorý vychádzal v obdobiah 1909 – 1914 a 1922 – 1938 s podtitulom Revue mladého Slovenska. Mimochodom – periodikum sa hľasilo k odkazu spomínaného Hlasu a k československej orientácii. Aby sme neuviazli v nekonečnom vymenúvaní zhodných či veľmi podobných názvov, uvedme už len fakt, že aj meno strany Smer sa nápadne ponáša na titul časopisu Slovenské smery umelecké a kritické, ktorý vychádzal mesačne (od septembra do júna) ako orgán Spolku slovenských spisovateľov v intervale 1933 – 1938.

Samostatnou kapitolou je logo zakladanej strany Hlas, ktoré má ďôvodne podobu známej bubliny, aká sa uplatňuje na prezentácii obmedzených textových zložiek v komiksoch, teda detinských kreslených príbehoch zväčša komického a dobrodružného charakteru. To možno tiež veľa hovorí o profesionálite, kompetentnosti a intelektuálnych predpokladoch predstaviteľov vznikajúceho politického subjektu a s nimi spolupracujúceho kreatívneho tímu. Či sa to niekomu páči, alebo nie, ide o výrazný prejav schopnosti vnímať a chápať symboliku používanej v komunikácii s verejnosťou vrátane skutočnosti, že každá bublina raz spĺasne.

Pavol Janík. Foto Olga Janíková

29. 6. 2020

Čo vie hlava (štátu)?

PAVOL JANÍK

Najnovší škandál, ktorý umožnil nazrieť do skrytých praktík z pozadí politického života, vyslováva opodstatnenú otázku, čo vlastne vie hlava štátu, ktorá nepochybne patrí do najuzšieho okruhu osôb oficiálne informovaných spravodajskými službami – prinajmenšom vlastnej krajiny, ale pravdepodobne aj spojenecckých štátov. Ved' je hlavnou veliteľkou ozbrojených síl a prezidentkou členskej krajiny Európskej únie i NATO. Situácia priamo i nepriamo potvrdzuje, že viditeľná časť politickej scény zdôleka nie je natoliky podstatná ako jej utajené zákulisie.

Spravodajské služby vždy neradi obťažovali vrchnolých státnych predstaviteľov najcitlivejšími po-

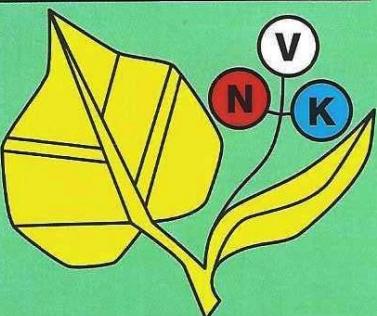
znatkami, pretože politici predstavujú bezpečnostné riziko. V rámci vlastnej megalománie sa totiž radi predvádzajú mimoriadne dobrú informovanosťou pred domácimi i zahraničnými čítateľmi.

Tak sa v popredí klúčovej strany vládnej koalície očitol príslušník tajnej služby. Otázkou je, kto a prečo potreboval medializáciu prípadu zosmešniť a zdiskreditovať nielen jeho osobne, ale aj celú galériu politikov vrátane premiéra a ministrov silových rezortov, ktorí mu napriek všetkému verejne vyjadrili dôveru, hoci ich vodil za nos a straníkou angažovanostou porušil zákon i spochybnil nezávislosť ozbrojených zložiek štátnej moci.

28. 7. 2020

ČTVRTLETNÍK VÝBORU NÁRODNÍ KULTURY

LÍPA

ROČNÍK 26

ČÍSLO 1/2021

CENA 70 Kč

Samozrejme – iba naivná verejnosť manipulovala hromadnými oznamovacími prostriedkami hlavnému prúdu sa mohla domnievať, že o politické, vládne a mediálne inštitúcie sa intenzívne nezaujímajú výzvedné organizácie Slovenskej republiky i cudzích štátov. Problém teda nespočíva v rutinnej činnosti spravodajských orgánov, ktorá úzko súvisí s vysokou politikou, ale v cieľoch a metódoch jej zverejnenia. Začne sa nové kolo inovovaných lustrácií, ktoré sa však už budú týkať pracovníkov a spolupracovníkov súčasných bezpečnostných ustanovizní? Akú úlohu v tomto procese zohráva hľava štátu? Bude sa len bezmocne prizerať, vznesene sa povznášajúc nad

zdanlivou bezvýznamnosťou neprijemnej udalosti?

Premýšľajúci ľudia iste chápú, že v prostredí spravodajských služieb sa nehrá o hlinené gulôčky, ale o životné záujmy štátov a klúčové informácie strategického charakteru. Niet pochyb, že lustrácie zo začiatku poslednej dekády uplynulého storočia predstavovali hlboký prienik do bezpečnostných štruktúr, ktorý v synergii s inými faktormi viedol k rozpadu Československa. Povedie aktuálna situácia k podobným dôsledkom? Do akého štatóprávneho usporiadania Strednej Európy vyústi nebezpečná hra zainteresovaných aktérov?

28. 7. 2020

Hodnota dôveryhodnosti

PAVOL JANÍK

Vzhľadom na to, že už tri desaťročia do e-mailovej schránky dostávam senzačné informácie, kto z prominentov verejného života, napríklad spomedzi hercov, bol eštebák, pričom určite nie som jediný adresátorom týchto zaručene nezaručených správ, pokladám za vhodné vniest do tejto problematiky trocha svetla a najmä zdravého rozumu. Podľa všeobecne známej a verejne dostupnej legislatívy: Kategórie režident, agent, informátor, držiteľ prepožičaného bytu alebo držiteľ konspiráčného bytu sú kategóriami vedomých spolupracovníkov. Je to výrazne uvedené aj v záhlaví príslušných protokолов Ústavu pamäti národa. V rámci snahy niekoho skompromitovať sa však okrem iného zámerne prehliadať skratky a pojmy, ktoré dokumentujú, že určité osoby boli predmetom záujmu tajnej služby bez toho, aby o tom vedeli. Napríklad – PO (preverovaná osoba), NO (nepriatelská osoba), D (dôverník), KTS (kandidát tajnej spolupráce).

Pozrime sa na uvedené kategórie zblíža na základe rešpektovaných publikovaných prameňov encyklopédického charakteru. Preverovaná osoba sa najčastejšie mala stať určenou osobou, teda nositeľou štátneho tajomstva. Dôverník sa nezavádzal k spolupráci a nepoznal krytie meno, pod ktorými viedli jeho zväzok. Spravidla išlo o spoločensky výšku postavené osoby, s čím súvisí aj kategória oficiálnych stykov s vedúcimi činitelmi štátnej správy, rôznych organizácií, podnikov, inštitúcií a médií. Kandidát tajnej spolupráce bol občan, ktorého chceli získať ako tajného spolupracovníka, pričom v úvodnej etape sa o tomto zámere vôbec nedozvedel. V prípade osobného styku nemusel vedieť, s kým rokuje, a pri pramej ponuke mohol navrhovanú spoluprácu odmietnuť. Ako KTS bol – spomedzi najznámejších osobností – vedení napríklad Václav Havel, Jiří Klížan (scenárista, poradca prezidenta Havla pre otázky bezpečnosti, neskôr náimestník ministra vnútra), Michael Kocáb, Jiří Suchý, Zdeněk Svěrák či Vladimír Mečiar.

Úprimne povedané – v atmosfére všeobecného odstraňovania fejkov, teda falošných správ, je nepochopiteľné, prečo nik nevenuje pozornosť neoprávnenému označovaniu osôb za eštebákov. Prejavy nepodloženého znevažovania sú naďalej masovo šírené aj klúčovými miennotvornými médiami a prostredníctvom najznámejších internetových prehliadačov.

Kompetentní politici by mali principiálne vyžadovať od rozličných zložiek, aby priebežne sledovali a likvidovali dezinformačné praktiky v priestore internetovej komunikácie, pretože podkopávajú elementárnu dôveru v spravodlivosť a čestnosť spoločenských pomerov, v ktorých žijeme. Ide o otázkou dôveryhodnosti štátu, ktorý sám seba pokladá za právny a demokratický.

26. 6. 2020

PROPAGANGSTRI

PAVOL JANÍK

Už pred dvomi desaťročiami bol na Slovensku priemerný NOVINÁR rozvedená 40-ročná žena so stredoškolským vzdelením. Medzičasom sa situácia očividne zhoršila a žurnalistov nahradili PROPAGANDISTI, čo je funkcia nielen v rámci politických strán, ale aj spravodajských služieb. Nie náhodou práve v USA v roku 1938 prijali zákon, ktorý všetkým novinárom, redakciám, spoločenským aktivistom a občianskym združeniam plateným spoza hraníc ukladá povinnosť dať sa zaregistrovať ako ZAHRAZNÍČNÝ AGENT, inak im hrozia trestnoprávne dôsledky a ich kontakty s americkými politikmi sa pokladajú za špionáž.

Rovnako opatrenie nedávno uzákonila aj Ruská federácia, ktorú za to – podľaž – ako prvé kritizuje Ministerstvo zahraničných vecí USA, lebo vraj ide o ohrozenie slobody slova. Keďže žijeme v americanom protektoráte, tak niečo podobné sa u nás zrejme nikdy nebude aplikovať, alebo sa to určite bude týkať iba krajín, ktorých zoznam našej vláde nadiktuje vševediace Velvyslanectvo USA.

Názornou ukážkou súčasného stavu slovenskej žurnalistiky je napríklad tlačová beseda predsedu kľúčovej opozičnej strany (a niekoliknásobného premiéra), kde si priblížne polovicu rozsahu podujatia uzurpovala nemenovaná redaktorka nemenovaného denníka, ktorá bezdôvodne asi desaťkrát zopakovala slovo KLAMETE, čo plne zodpovedá známemu princípu šéfa nacistickej propagandy, že lož sa stáva pravdou, keď sa dostatočne opakuje. Nepochybne jedným z cieľov nepodloženého tvrdenia bolo aj vyprovokovať popredného politika k emocionálnemu vyjadreniu, teda k použitiu vulgarizmu, čo sa však neokrôchanej redaktorke nepodarilo.

Neraz som upozorňoval, že nemenovaný denník financuje nemenovaná firma, ktorá vyvíja bezpečnostné softvéry, čo nie je možné bez spolupráce s tajnými službami, najmä americkými. Rovnako som často upriamil pozornosť na fakt, že zmyslom vraždy neznámeho mladého novinára a jeho priateľky – vzhľadom na okamžité medzinárodne koordinované protesty – bola výmena vládnej garnitúry na Slovensku v záujme najvýznamnejšej globálnej supervelmoci. V súčasnosti očividne skutočnosti priamo a otvorene pomenoval aj Robert Fico, čo má predsa len inú váhu, keďže ako niekdajší viacnásobný premiér presne vie, o čom hovorí.

15. 1. 2021

Foto Olga Janíková

Americký sen ako nočná mora

PAVOL JANÍK

Knihu Karlheinza Deschnera (1924 – 2014) so slovenským názvom *Utažované dejiny USA* a podtitulom *Skurvená Amerika* (2016) pôvodne vyšla s nemeckým názvom *Der Moloch* s podtitulom *Eine kritische Geschichte der USA* (1992). Preklad diela sprostredkúva čitateľom množstvo pozoruhodných faktov, ale utopených v mori zvyčajných jazykových nedostatkov, ktoré už rejtajú neodstráriteľné zamorili priestor našej verejnej komunikácie na všetkých úrovniach – počnúc politikmi a končiac mediálnymi i vydavateľskými pracovníkmi. Vzhľadom na mimoriadny výskyt prehreškov rezignujem na nekonečný prúd uvádzania príkladov konkrétnych pravopisných a štýlistických chýb a budem sa radšie venovať obsahovej stránke zaujímavého edičného projektu.

Napriek tomu mi nedá, aby som neprípomenul aspoň neuveriteľné spojenia: elektrické električky, snívanie v sне, stráženie strážou; prípadne označenia funkcií: prezident univerzity (namiesto rektor), štátne tajomník zahraničia (namiesto minister zahraničných vecí v USA, kde sa ministri nazývajú tajomníci); alebo striedavé písanie priezviska známych finančníkov Warburg a Wartburg (s písmenom „t“ a bez neho – mimochodom – správne má byť bez „t“). Napokon – net sa čo čudovať, veď to zodpovedá dnešnej realite, keď sa všetky televízne stanice hmária americkými detektívkami, v ktorých sú mŕtvoly či hľadané osoby „kaukazského“ typu (v angličtine slovo Caucasian znamená v prvom rade belošský, hoci v druhom rade aj kaukazský).

Samostatným problémom je skutočnosť, že mestami sa opakujú celé citáty z historických dokumentov, z novinových článkov, z kľúčových výrokov významných osobností a z iných zachovaných písomností. Autorovu medzinárodnú reputáciu dokresľujú výdania niektorých jeho diel nielen v nemčine, ale aj v angličtine, španielčine, taliančine, češtine, polštine a v slovenčine. Internetové stránky približujú jeho tvorbu aj v Česku, Japonsku, Holandsku a vo Švajčiarsku.

Nafika sa provokatívna otázka, či VPN bolo hnutie Verejnoscť proti USA, pretože základom národnej identity a globálneho úspechu Spojených štátov amerických je NÁSILIE. S ním úzko súvisí uctievanie posvátného egoizmu, veď obchod je viac ako náboženstvo, aj náboženstvo je obchod a najväčtejšou sviatosťou je zisk. To sú tri určujúce črty amerického životného štýlu – násilie, peniaze a pokrytectvo. Žiadna lúpež a vraždy, ale pacifikácia, civilizácia a christianizácia, skrátka – vždy pre všetky zločiny iba vznesené slová.

Milióny zabitych „divých zvierat“ (Indiánov) a „skrotených zvierat“ (černochov) – to sú dva hlavné piliere americkej demokracie, v ktorej sú slobodní a rovnoprávni všetci ľudia. Práve dlhorčne skúsenosti s riešením spomínaných problémov sa zúročili vo vnútornej i zahraničnej politike USA dodnes.

Ani univerzálnie kritický autor publikácie však nedokáže prekročiť svoj nacionálny tieň, keď tvrdí, že takých ohavných a sadistikých skutkov ako Američania sa nikdy nedopustili ani Hitler a iní fašisti – s výnimkou katolíckych Chorvátov. Veď iste nie náhodou k známym dielam Karlheinza Deschnera patria štúdie Kriminálne dejiny kresťanstva (Kriminalgeschichte des Christentums).

Zrejme prvou formou bakteriologickej vojny bol dar Indiánom v podobe odevov a prikrývok nakazených kiahňami. Autor často s nemeckou dôkladnosťou uvádzá aj pôvodné vlastvárné anglické formulácie z oficiálnych príkazov: „root out“ (vykorení), „kill off“ (vyzabíjať), čo v praxi znamenalo povraždiť aj ženy a deti, aby sa nemohli obnoviť ďalšie generácie „divochov“, hoci mnohí z nich už boli medzičasom po krstení a všetci dôverovali zmluvám uzavretým s vládou na večné časy, kym bude rást tráva a v riekach

Foto: Koláž David Does

tieč voda. Historik konštatuje, že Adolf Hitler nikdy neulúpil tolko pôdy ako Angloameričania v Novom svete. A sarkasticky dodáva – Hitler nemohol, ale Američania áno.

K výstřížným momentom patrí aj postreh, že násile vytvára právo, ale nie spravodlivosť. Tak postupne Európania získali do vlastníctva takmer 10 miliónov kilometrov štvorcových územia s bohatými prírodnými zdrojmi. Ešte v 20. storočí priznáva 26. prezident USA Theodore Roosevelt, ktorý úradoval v rokoch 1901 – 1909 a ktorý bol veľkým vzorom svojich neskôršich nástupcov Reagana a Busha: „Som veľmi vzdialený tomu, aby som si myslí, že len mŕtvý Indián je dobrý Indián, ale verím, že to platí pre 9 z desiatich Indiánov, a čo sa týka toho desiateho, tým sa nechcem bližšie zaoberať. Rozhodne má lotrovský kovboj viac morálnych principov ako priemerný Indián.“ O mnohnom svedčí reč suchých čísel – v 60. rokoch 20. storočia v najvýspejšej krajine sveta sa dožívali Indiáni priemerne 42 rokov, v Arizone 30 rokov.

Treba poznamenať, že USA vznikli revolučiou zhora – vyhlásením samostatnosti 13 štátov 4. 7. 1776, ktorých obyvatelia boli názorovo rozdelení – tretina za nezávislosť, tretina fahostajných a tretina chcela zostať v poddanskom postavení vo vzťahu k britskej korune. To len na okraj v súvislosti s viacerými nezávislými dejinnými udalosťami v našom regióne. Tak sa zrodil nový americký národ – rozpútala sa vojna všetkých proti všetkym, ktorú skončila 3. 9. 1783 mierová zmluva. Podľa nej 13 angloamerických kolónií získalo nezávislosť, Kanada zostala britským majetkom a Španielsko získalo od Anglicka späť Floridu.

Nemecké knežstá tiež predávali vojakov do vojny o nezávislosť USA. Z vyvražďovaných Indiánov a zotročených černochov sa vytvárali indiánske a černošské oddiely. Po vojne vznikol problém najmä s tými, ktorí vojujali vyhrali. Nielenže im nevyplácali slúbené penzie vo výške polovice žoldu, ale im nevyplatieli ani žold, ktorý im dlhovali.

Otroctvo zostało zachované, vojna s Indiánmi pokračovala, väznice pre dlužníkov praskali vo švíkoch, pomery v nich pripomínali stredovek a právo voliť bolo podmienené veľkostou majetku. Tak sa George Washington, hoci dostal hlas iba 11 % občanov, stal prvým prezidentom USA. Bol dôstojníkom anglickej koloniálnej armády, ale väčšina závratných kariér v dejinách sa začína prechodom na stranu nepriateľa. Inak bol synom bohatého otrokára a až do svojej smrti sám vlastnil otrokov, odmietał prezidentský plat, lebo ho žili zdedení otroci a vyženený majetok zámožnej vdovy. Nasledovania hodný príklad skromnosti pre tých, čo si môžu dovoliť čokoľvek aj bez poberania mzdy.

Otroctvo sa v USA stávalo aj bieli dlžníci a vplyvní vysokí činitelia dokonca uvažovali o zotročení celej bielej robotníckej triedy. Slogany typu „make money“ (robíť peniaze) alebo „another day – another dollar“ (další deň – další dolár) signalizujú hodnotovú orientáciu USA. V najbohatšej krajine sveta sa peniaze väčšajú na ulici a chudobní sú len ti, čo sú príliš leniví ich zdvihnuť. Preto je nemajetnosť v USA vždy hanbou. Okrádanie v obchode nehanebné nie je – naopak, je pokladané za múdrost a samozrejmosť, pravdaže, ak sa okráda úspešne.

Výsledky volieb, kde je odovzdaných o 8 % hlasov viac, než je oprávnených voličov, nie sú ničím nezvyčajným. Podobné manipulácie sú východiskovým predpokladom vzorovej demokracie. Podľa programu Ľudovej strany z roku 1892: „Plody tvrdé práce miliónov sa rozkrádajú, aby sa v rukách menší sústredili obrovské imanie, aké dejiny ešte nepoznali.“ Americký sen je čoľovk predat 120-krát drahšie ako kúpiť. Jenme sa tomu vrávi sociálny darvinizmus či volná konkurencia, ale v praxi je to permanentná občianska vojna, v ktorej ozbrojená štátne moc chráni kapitál. Už v roku 1890 majetok 1 % obyvateľov USA bol väčší než všetko vlastníctvo zvyšných Američanov.

Po anexii územií súčasných kontinentálnych USA nastáva prenikanie na ostrov v tichomorskej oblasti, v Karibiku a na teritóriá celej Latinskej Ameriky. Začína sa éra expanzie a imperializmu, teda nekolonializmu a amerikanizácie sveta. Je neodmysliteľne spätá so štátnymi prevratmi v zahraničí, s obmedzovaním suverenity, nastrojovaním a udržiavaním diktátorovských režimov, aj s príamymi vojenskými intervenciami na ochranu amerických investícii, ktoré sú spravidla výšie ako domáce. Hlavná zásada tzv. demokracie spočíva v tom, že služby sa vždy oplatia – aspoň tým, ktorí slabujú.

V Latinskej Amerike je vôle USA zákonom. Panama bola provinciou Kolumbie, ale USA zinscenovali jej osamostatnenie a 6. 11. 1903 uznali Panamskú republiku. Následne 18. 11. 1903 si od nej na veky prenajali 16 kilometrov široký pás od Atlantického oceánu po pacifické pobrežie, kde vybudovali panamský prieplav, ktorý je prakticky územím USA.

Spojené štáty až do 1. svetovej vojny boli najväčším džínikom, ale počas globálneho ozbrojeného konfliktu sa z nich stala namiesto Anglicka rozhodujúca vělmc. Ekonomický realizmus je vždy silnejší ako demokratický idealizmus. Na ilustráciu uvedme konkrétny príklad – šéf War Industry Board (Rady vojnového priemyslu) Bernard M. Baruch zabezpečil výrobcom medzi 100-percentnou a neskôr 200-percentnou zisk. V roku 1914 bolo v USA 4 500 miliónárov, v roku 1920 ich bolo 11 000, ale masy vlastnili rovnako málo ako pred vojnou.

V roku 1917 vplyvné americké banky zaplatili bolševický prevrat v Rusku, ktorý však podporovalo aj Nemecko. Nie je preukázaná ani oficiálna verzia, že Trockij v Mexiku podľahol útoku z Ruska, lebo popri Stalinovi kritizoval aj Wall Street: „...komunistickú internacionálnu treba považovať za konservatívny podnik, ak ju porovnáme s burzou v New Yorku.“

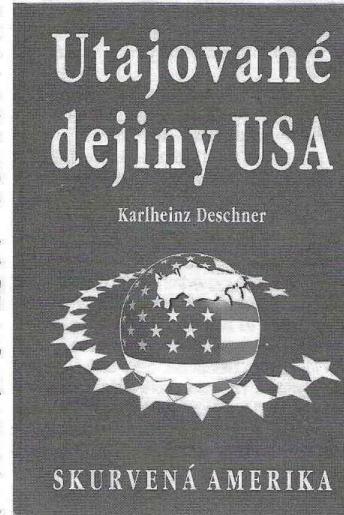
Anályza Spoločnosti národov, ktorej členom sa USA nikdy nestali, dospeila v roku 1921 k výsledku: „Zbrojárske firmy vypracovali vojnovú politiku a presvedčili svoje krajinu, aby ju realizovali a zvyšovali zbrojenie. (...) Kontrolou vlastných i zahraničných novín sa zbrojárske firmy snážili oplývniť verejnú mienku.“

Aj v USA malí svoju normalizačiu – Back to Normalcy – to bol slogan amerického prezidenta Warrena G. Hardinga (1921 – 1923). Jeho kabinet pozostával z miliónárov, ktorí sa ďalej nehanebne obohacovali. V USA ide predsa vždy hlavné o zarábanie peňazí. V polovici 20. rokov 20. storočia hodnota pašovaného alkoholu dosahovala 3,6 miliardy dolárov. New York Times a Washington Post chránilí vládu pred ničiteľmi jej dobrej povesti. V roku 1925 gangster Al Capone v Chicagu dosiahol ročný príjem 20 miliónov dolárov. Tajný spolok Ku-klux-klan mal čoskoro 4,5 milióna členov a terorizoval černochov, židov a liberálov, takže v Oklahome museli 15. 9. 1923 vyhlásiť kvôli nemu výnimočný stav.

Henry Ford v roku 1914 zaviedol bežiaci pás. Automobilový priemysel, ktorý vtedy vyrábal niečo viac ako pol milióna vozidiel, produkoval v roku 1929 vyše 5 miliónov kusov; pre porovnanie Francúzsko 211 000, Anglicko 182 000, Nemecko 117 000. Počet automobilov vzrástol na 7 miliónov v roku 1919, na 15 miliónov v roku 1923 a na 26 miliónov v roku 1929. Reálnu kúpyschopnosť a rast zadlženosť bežných Američanov potvrdzuje fakt, že tri štvrtiny z 5,3 miliónov automobilov vyrobených v roku 1929 sa predali na splátky. Taktiež finančné domy si už vtedy príšli na svoje.

Americká normalizačia pokračovala, aj keď pôsobil prezident Calvin Coolidge, podľa ktorého: „Múdra hlava znamená bohatstvo a bohatstvo je hlavným zmyslom ľudu. (...) Kto postavi továreň, ten stavia chrám, ktoré tam pracuje, slúži omši.“ Sovietske Rusko bolo pre USA veľký biznis – americké firmy zarobili na jeho industrializácii. Špekulačnú horúčku však vystriedala veľká hospodárska kríza. Bankárom začali vravieť namiesto bankers bangsters, teda bangstri.

Americkí bankári však zarábali aj v Nemecku. Tie isté kruhy na Wall Street, ktoré v roku 1917 financovali bolševickú revolúciu v Rusku, pomohli aj Hitlerovi, s jediným cieľom – aby mu umožnili prevziať moc, zbrojiť a vyuvať ďalšiu svetovú vojnu, na ktorej by zarobili ešte viac ako na tej predchádzajúcej. Etablovaná historiografia sa oháňa objektívitosťou, ale stále zanedbáva právnu hospodársku komponentu v globálnych vzájomoch, a ponecháva bokom manipulácie nadnárodnnej finančnej elity. Väčšina nemeckých historikov písala za cisára pre monarchiu, v Tretej riši pre nacistov, potom na Západe v zmysle západnej a na Východe v zmysle východnej rétoriky. Kto nepíše dejiny ako dejiny zločinov, je ich komplícom.

Agenci pruského ministra vnútra sledovali od roku 1929 rokovania Hitlera s americkými predstaviteľmi v berlínskom hoteli Adlon, na ktorých sa zúčastňovali Warburg, správca newyorskéj banky Kuhn, Loeb & Co., skupina amerických naftárskych podnikateľov, a z nemeckej strany Hitler, Göring, Strasser, von Heydt a ďalší.

Autor uvádza, že v USA sa koncentrovala hospodárska a finančná moc – v roku 1930 vlastnilo 200 spoločností 50 % priemyslu, ale 30 % rodín žilo na hranici oficiálneho existenčného minima 2 500 dolárov ročne a viac ako polovica obyvateľov zarábala menej než 1 500 dolárov ročne.

V tom období Josif V. Stalin zo Sovietskeho zväzu vytvoril obrovské priemyselné impérium. Len v poslednej dekáde pred rokom 1939 vzrástol počet továrenských robotníkov z 11 miliónov na 28, výroba ocele vzrástla zo 4 na 18 miliónov ton, ťažba ropy z 11 na 32 miliónov ton, ťažba uhlia z 30 na 133 miliónov ton.

Po 2. svetovej vojne sa Západ nedotkol nacistickej generality, ale ju prevzal, aby pôsobila proti dotedajšiemu americkému spojencovi – Sovietskemu zväzu. Nacistický generál Reinhard Gehlen po vojne viedol súkromnú výzvednú službu podriadenú CIA a po vzniku Spolkovej republiky Nemecko sa stal prezidentom západonemeckej rozviedky. V roku 1968 ho vo funkciu vystriedal Gerhard Wessel, ktorý bol jeho pravou rukou už za Hitlera.

K tým, ktorí dopomohli Hitlerovi k moci, patrí aj John Foster Dulles. V rokoch 1953 – 1959 bol americkým ministrom zahraničia. Jeho brat Allen Welsh Dulles bol v období 1953 – 1961 súbežne riaditeľom CIA. V januári 1933 New York Times priniesol informácie o Dullesovej návšteve v Kolíne a znova ju pripomenal 11. 11. 1944. Obidva články však z amerických knižnic zmizli. Napokon sa autorovi knihy podarilo získať kópiu na Kalifornskej univerzite v Los Angeles. Je prekvapujúce, že vydanie z 11. 11. 1944 je o celých 14 strán kratšie, kópia na filme sa scvrkla z normálnych 40 na 26 strán.

USA, Veľká Británia a Sovietsky zväz sa dohodli o povojnovom usporiadaní Európy. Niet preto divu, že Kremel si vo sfére svojho vplyvu a svojich bezpečnostných záujmov uplatňoval postavenie vedúcej sily. Spočiatku mali komunistickú vládu len Albánsko, Juhoslávia a Bulharsko, potom Rumunsko, Poľsko, Maďarsko a nakoniec Československo.

Aby recenzia nebola dlhšia ako 300-stranová kniha, uvediem už len, že autor publikácie venuje detailnú pozornosť všetkým klúčovým udalostiam svetových dejín 20. storočia do začiatku 90. rokov. Na záver výrečná štatistika – USA po 2. svetovej vojne do roku 1975 vojensky intervenovali 215-krát. Kniha vyšla v roku 1992 a od jej vydania uplynuli tri desaťročia. Takže rozsah amerických ozbrojených útokov je odvetky podstatne väčší.

30. 11. 2020